

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 372

Przedsiębiorca w społecznej gospodarce rynkowej

Redaktorzy naukowi

Tadeusz Kocowski

Jan Gola

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redakcja wydawnicza: Elżbieta Kożuchowska, Barbara Majewska

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Barbara Cibis

Łamanie: Barbara Szłapka

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-470-7

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Przedmowa Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.....	9
Przedmowa Dziekana Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego	11
Słowo wstępne	15
Sebastian Bobowski: Uwarunkowania prawne społecznej odpowiedzialności biznesu w Indiach w kontekście wyzwań XXI wieku	17
Andrzej Borkowski: Specjalna strefa ekonomiczna jako instrument realizacji regionalnej pomocy publicznej w gospodarce rynkowej.....	30
Ewa Chmielarzyk: Działalność gospodarcza o charakterze zależnym (wtórnym) prowadzona w ramach przedmiotu działalności spółki zagranicznej	48
Agnieszka Chrisidu-Budnik, Jerzy Korczak: <i>Crowdsourcing</i> – aktywizacja społeczności lokalnej do wspólnego działania.....	60
Waldemar Dotkuś: Rachunkowość jako dyscyplina naukowa oraz jej służebna rola, jaką pełni w życiu gospodarczym.....	73
Bogusława Drelich-Skulska: Zmiana uwarunkowań prawnych działalności przedsiębiorców w Polsce w procesie akcesji do Unii Europejskiej na przykładzie ułatwień w unijnym systemie celnym	82
Józef Frąckowiak: Rola nowelizacji prawa w społecznej gospodarce rynkowej na przykładzie prawa spółek	92
Jan Gola: Obowiązek użyteczności publicznej a działalność przedsiębiorcy sektora lotniczego w społecznej gospodarce rynkowej	101
Maciej Guziński: Zamówienia publiczne jako instrument gospodarki rynkowej	113
Beata Hałakuć, Artur Łysoń: Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej a status przedsiębiorcy i komercyjne udzielanie świadczeń zdrowotnych	126
Krzysztof Horubski: Nieuczciwość praktyki rynkowej w świetle ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym	135
Krzysztof Jajuga: Rynek finansowy – standardy etyczne i regulacje prawne	150
Karol Kiczka: Europeizacja społecznej gospodarki rynkowej w Polsce	160
Leon Kieres: Społeczna gospodarka rynkowa w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego	180
Tadeusz Kocowski: Gmina jako przedsiębiorca w społecznej gospodarce rynkowej	193
Emilia Kuczma: Ochrona danych osobowych przez przedsiębiorcę	210
Paweł Kuczma: Konstytucyjne ujęcie wolności działalności gospodarczej ...	225
Zbigniew Luty: Profesjonalne relacje prawa i rachunkowości	238

Karolina Łagowska: Regulowana działalność gospodarcza a poszerzanie sfery wolności działalności gospodarczej.....	247
Andrzej Matysiak: Atrofia czy ewolucja społecznej gospodarki rynkowej...	257
Piotr Ochman: Karnoprawna ochrona reglamentacji działalności na rynku finansowym na przykładzie sektora bankowego.....	270
Katarzyna Poroś: Reprezentowanie przedsiębiorcy w sposób łączny – prokura łączna a reprezentacja łączna mieszana (wybrane zagadnienia)	285
Monika Przybylska: Administracyjnoprawna ochrona przedsiębiorcy w zakresie wykonywania praw własności przemysłowej	301
Michał Raduła: Gminny podmiot leczniczy w formie spółki kapitałowej a gospodarka komunalna	314
Piotr Soroka: Koncesja na prowadzenie kasyna gry jako ograniczenie wolności gospodarczej.....	327
Ewa Stańczyk-Hugiet: Koewolucja i kooperacja. Podążając za kontekstem .	342
Michał Stępień: Nowe rozporządzenie Bruksela I z punktu widzenia przedsiębiorców.....	356
Zdzisław Szalbierz, Joanna Kott: Regulacje instytucjonalne w sektorach infrastrukturalnych.....	367
Tomasz M. Szczurowski: Informacje poufne spółki w ramach inwestorskiego badania due diligence	376
Andrzej Śmieja: Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez ruch przedsiębiorstwa (art. 435 k.c.)	390
Magdalena Wilejczyk: Zakaz nadużywania praw podmiotowych w społecznej gospodarce rynkowej na przykładzie prawa rzeczowego.....	403
Bartosz Ziemblicki: Zagrożenia umowy pośrednictwa w obrocie nieruchomościami z punktu widzenia pośrednika – wybrane zagadnienia	414

Summaries

Sebastian Bobowski: Legal determinants of corporate social responsibility in India in the context of challenges of the XXI century.....	29
Andrzej Borkowski: Special economic zone as an instrument of regional aid implementation in market economy	47
Ewa Chmielarczyk: Secondary (ancillary) business activity conducted as part of a foreign company's business.....	59
Agnieszka Chrisidu-Budnik, Jerzy Korczak: Crowdsourcing – activation of local community to joint action.....	72
Waldemar Dotkuś: Accounting as a scientific discipline and its ancillary role within the economic life	81
Bogusława Drelich-Skulska: Changes in the legal environment of business in Poland following the EU accession – a case study of new customs and trade facilitations resulting from the Community Customs Code	91

Józef Frąckowiak: The role of law amendment in social market economy on the example of company law	100
Jan Gola: Public Service Obligations vs. an activity of an entrepreneur of aviation sector in social market economy.....	112
Maciej Guziński: Public procurement as an instrument of market economy .	125
Beata Hałakuć, Artur Łysoń: Independent public health care facilities vs. entrepreneurial status and commercial provision of health care services...	133
Krzysztof Horubski: Unfair market practices in the light of act on prevention of unfair market practices	149
Krzysztof Jajuga: Financial market – ethical standards and legal regulations	159
Karol Kiczka: Europeanization of social market economy in Poland	179
Leon Kieres: Social market economy in the judicial decision of the Constitutional Tribunal.....	192
Tadeusz Kocowski: Municipality as an entrepreneur in social market economy	209
Emilia Kuczma: Protection of personal data by an entrepreneur.....	224
Paweł Kuczma: Constitutional perspective of freedom of business activity...	237
Zbigniew Luty: Professional relationships of law and accounting	246
Karolina Łagowska: Regulated economic activity vs. an expansion of the sphere of economic activity freedom.....	256
Andrzej Matysiak: Atrophy or evolution of social market economy?	269
Piotr Ochman: Penal and legal protection of activity rationing on the financial market on the example of banking sector	284
Katarzyna Poroś: Representation of an entrepreneur in a joint way – joint commercial proxy vs. mixed joint representation (chosen aspects)	300
Monika Przybylska: Administrative and legal protection of entrepreneur in the scope of industrial property rights exercising.....	313
Michał Raduła: District medical subject in a form of limited liability company vs. municipal economy	326
Piotr Soroka: Casino concession as a restriction of economic freedom	341
Ewa Stańczyk-Hugiet: Coevolution and cooperation. Following the context.	355
Michał Stępień: New Brussels I Regulation from entrepreneurs' perspective	366
Zdzisław Szalbierz, Joanna Kott: Institutional regulations in infrastructure sectors	375
Tomasz M. Szczurowski: Confidential information of a company during due diligence examination conducted by a potential investor.....	389
Andrzej Śmieja: Liability for damages resulting from company movement, under art. 435 of Polish Civil Code	402
Magdalena Wilejczyk: Prohibition of the abuse of subject rights in the social market economy on the example of the property law.....	412
Bartosz Ziemblicki: Threats of a real estate brokerage agreement from the point of view of a real estate broker – selected issues.....	424

Bogusława Drelich-Skulska

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

ZMIANA UWARUNKOWAŃ PRAWNYCH DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORCÓW W POLSCE W PROCESIE AKCESJI DO UNII EUROPEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE UŁATWIEŃ W UNIJNYM SYSTEMIE CELNYM

Streszczenie: Przyjęcie przez Polskę unijnego systemu celnego miało ważny wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorców uczestniczących w obrocie międzynarodowym. Pierwszego maja 2004 roku polskie przedsiębiorstwa stały się częścią unijnego systemu celnego i europejskiej unii celnej. Akcesja wpłynęła na zmianę uwarunkowań prawnych i ekonomicznych prowadzenia działalności w Polsce. W wyniku przyjęcia unijnego systemu celnego polscy przedsiębiorcy działający w sferze handlu zagranicznego uzyskali wiele nowych praw, jak również zostali obciążeni nowymi obowiązkami. Należy jednak podkreślić, iż przyjęte w Polsce rozwiązania prawne w sferze celnej wpływają pozytywnie na prowadzenie działalności gospodarczej, ponieważ przedsiębiorcy mają możliwość korzystania z wielu ułatwień oraz uproszczeń wynikających z liberalizacji przepisów. Szczególnym przykładem pakietu takich ułatwień dla przedsiębiorców, które wynikają z unijnego systemu celnego, jest możliwość uzyskania statusu Upoważnionego Przedsiębiorcy (Authorised Economic Operator, AEO).

Słowa kluczowe: prawo celne, przedsiębiorczość, Status Upoważnionego Przedsiębiorcy.

DOI: 10.15611/pn.2014.372.06

1. Wstęp

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wpłynęło na zmianę warunków prawnych funkcjonowania przedsiębiorstw, zwłaszcza tych uczestniczących w obrocie międzynarodowym. Wiązało się to z nowymi wyzwaniami, obowiązkami administracyjnymi, ale także z szeregiem udogodnień, które wynikały z przyjęcia przez Polskę unijnych standardów prawnych kształtujących współczesny system celny na terytorium wspólnoty oraz wiązały się z reorganizacją polskiej Służby Celnej.

Proces wdrażania uproszczeń i ułatwień dla przedsiębiorców jest jednym z głównych priorytetów Służby Celnej w Polsce, który został zapoczątkowany *Programem Modernizacji* i był kontynuowany w ramach *Inicjatywy 3i* (Internet, Intelligence, Innovation). Wprowadzanie uproszczeń obowiązujących przepisów i ułatwień we-

wewnętrznych procedur celnych stymuluje wzrost gospodarczy i ułatwia prowadzenie biznesu przez przedsiębiorców, co w obecnych realiach spowolnienia gospodarczego jest bardzo istotne.

Na tle poczynionych uwag autorka niniejszego artykułu postanowiła przybliżyć zagadnienie udogodnień i ułatwień dla polskich przedsiębiorców, które wiążą się obecnie ze stosowaniem unijnego systemu celnego. Szczególnym przykładem, który zostanie przybliżony, jest pakiet ułatwień dla przedsiębiorców posiadających status Upoważnionego Przedsiębiorcy (Authorised Economic Operator, AEO).

2. Prawne podstawy przyjęcia unijnego systemu celnego w Polsce

Tworzenie wspólnego dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej jednolitego ustawodawstwa celnego było długotrwałym procesem. Historycznie problem traktując, idea takiego aktu była zawarta w Traktacie Rzymskim konstytuującym Europejską Wspólnotę Gospodarczą. Wprost idea unii celnej została zawarta w art. 10 tego traktatu. Proces ten był realizowany stopniowo, tworzył podstawy formalnoprawne i międzynarodowe ujednoczenia procedur celnych i transportowych (SAD, Wspólna Konwencja Tranzytowa, Wspólna Nomenklatura Towarowa i Taryfa Celna) i ostatecznie zakończył się przyjęciem 12 października 1992 r. Wspólnotowego Kodeksu Celnego (WKC)¹.

W dniu akcesji – 1 maja 2004 r. – terytorium Polski włączone zostało do wspólnotowego obszaru celnego, a to oznaczało, że przedsiębiorstwa stały się częścią europejskiej unii celnej. Proces przyjmowania unijnych standardów celnych rozpoczął się praktycznie od początku lat dziewięćdziesiątych. Zmiana warunków prawnych w sferze celnej była procesem długofalowym, dzięki czemu polscy przedsiębiorcy mieli czas, by przygotować się do czekających ich zmian, a potem nauczyć się funkcjonować w zupełnie nowej rzeczywistości – Wspólnego Rynku. W rozdziale 21 Białej Księgi omówiono problematykę celną w kontekście zmian prawnych koniecznych do przeprowadzenia. Przygotowano listę aktów prawnych z podziałem na dwa etapy realizacji. Pierwszy etap – priorytetowy – wiązał się z przyjęciem 32 aktów prawnych regulujących unijny system celny. Obejmował następujące, istotne z punktu widzenia przedsiębiorców, działania:

1. Przyjęcie podstawowego prawodawstwa celnego, zgodnego z WKC oraz przepisami wykonawczymi;
2. Przystąpienie do konwencji o Wspólnej Procedurze Tranzytowej (Konwencja WPT) i Konwencji o Uproszczeniu Formalności w Obrocie Towarowym (Konwencja SAD);
3. Przyjęcie Wspólnej Taryfy Celnej;

---

¹ Dziennik Urzędowy WE nr L302 z 19 października 1992 r.

4. Wprowadzenie systemu ulg celnych, analogicznych do obowiązujących w Unii;

5. Wprowadzenie przepisów dotyczących towarów podrabianych i „pirackich”.

Drugi etap obejmował pozostałe regulacje, tj. ponad 300 aktów prawnych w sprawach celnych, które kraje stowarzyszone musiały wprowadzić w okresie bezpośrednio poprzedzającym członkostwo. Zalecenia, zapisane w Białej Księdze, znalazły odzwierciedlenie w Strategii działania Polskiej Administracji Celnej (PAC) do roku 2002 i w jej zmodyfikowanej wersji – Strategii działania PAC 2004. Celem strategii, w ramach celu strategicznego nt. doskonalenia standardów działania i przystosowania do wymagań stawianych przez UE krajom członkowskim, było „dostosowanie prawa celnego do znowelizowanych przepisów *acquis communautaire* i umów międzynarodowych”². Przyjęto cztery grupy działań w tym zakresie: (a) opracowanie zmiany przepisów Kodeksu Celnego i przepisów wykonawczych; (b) organizacyjne przygotowanie wprowadzania nowych regulacji prawnych; (c) przygotowanie przyjęcia przez Polskę konwencji dotyczących problematyki celnej, których stroną jest UE; (d) przygotowanie przepisów regulujących kwestie nieobjęte ustawodawstwem wspólnotowym³.

Organy celne aktywnie uczestniczyły w informowaniu przedsiębiorców o wprowadzanych zmianach w przepisach celnych. Takie zadanie znalazło się wśród priorytetów realizowanej wówczas strategii. Informacje o zakresie zmian przepisów i ich interpretacje udostępniane były na stronie internetowej Służby Celnej. Ponadto materiały informacyjne z zakresu przepisów celnych udostępniane były w formie broszur we wszystkich urzędach celnych i poprzez Internet. Takie bezpośrednie działania informacyjne organów celnych były gwarancją skuteczności systemu przekazywania informacji dla sektora gospodarczego, a w konsekwencji ułatwiały działalność. Dzięki takim praktykom zmieniał się również wizerunek Służby Celnej w oczach przedsiębiorców. Otwieranie się na współpracę ze środowiskiem biznesu powodowało przede wszystkim wzrost zaufania do organów celnych.

Od 1 maja 2004 r. system prawa celnego w Polsce składa się z bezpośrednio stosowanych przepisów prawa celnego oraz uzupełniających przepisów krajowych. Obecnie podstawowymi regulacjami unijnego prawa celnego, obowiązującymi polskich przedsiębiorców – oprócz wymienionego WKC – są⁴:

- Rozporządzenie Komisji EWG nr 2454 z 2 lipca 1993 r. ustanawiające postanowienia wykonawcze do rozporządzenia Rady nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny, z późniejszymi zmianami,

---

² Por. *Strategia działania Polskiej Administracji Celnej* (zmodyfikowany dokument Strategii działania do roku 2002), projekt 5.0 z dnia 18.04.2002, Zespół ds. modyfikacji Strategii, Służba Celna, Warszawa, kwiecień 2002, Załącznik nr 1.

³ Tamże.

⁴ J. Rymarczyk (red.), *Handel zagraniczny. Organizacja i technika*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, wyd. V zmienione, Warszawa 2012, s. 271.

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1186/2009 ustanawiające wspólnotowy system zwolnień celnych,
- Rozporządzenie Komisji (wydawane co roku) zmieniające załącznik do rozporządzenia Rady nr 2658 z 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz wspólnej taryfy celnej,
- konwencje i umowy międzynarodowe,
- regulacje wprowadzające środki pozataryfowe.

Przepisy wspólnotowego prawa celnego pozostawiają państwom członkowskim możliwość uregulowania niektórych kwestii w sposób odmienny bądź też, ze względu na dość ogólne rozwiązania – powodują konieczność ich doprecyzowania w prawie krajowym każdego z państw członkowskich. Stąd też, oprócz celnych regulacji prawnych Unii Europejskiej wspólnych dla wszystkich państw członkowskich, w każdym z nich funkcjonują również krajowe przepisy, uzupełniające Wspólnotowy Kodeks Celny.

W Polsce, obok wspólnotowego prawa celnego, także obowiązuje ustawa Prawo celne z 19 marca 2004 r. (Dz.U. nr 68, poz. 622) oraz wydane na jej podstawie przepisy wykonawcze, które regulują następujące kwestie: strukturę i właściwości organów celnych, zasady postępowania celnego, wykonywanie kontroli celnej, wzory formularzy stosowanych w postępowaniu celnym. Z uwagi na specyfikę i obszerność tej ustawy, która jednocześnie wprowadziła wiele zmian w systemie prawa, została ona wprowadzona specjalną ustawą Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo celne (Dz.U. nr 68, poz. 623).

W dniu 4 czerwca 2008 r. w Dzienniku Urzędowym UE nr 145 opublikowano rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 450/2008 z 23 kwietnia 2008 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks celny (tzw. zmodernizowany kodeks celny). W artykule 188 ust. 1 rozporządzenia wskazano, że z dniem 24 czerwca 2008 r. weszły w życie jedynie przepisy zawierające upoważnienie do wydania przepisów wykonawczych do tego kodeksu.

Przyjęte w Polsce rozwiązania prawne w sferze celnej wpływały pozytywnie na prowadzenie działalności, ponieważ przedsiębiorcy zyskali możliwość nowych ułatwień wynikających z liberalizacji przepisów. Przyjęte ustawodawstwo celne nie jest hamulcem w ich funkcjonowaniu, wręcz przeciwnie – przyjęte rozwiązania sprzyjały rozwojowi przedsiębiorczości.

3. Status Upoważnionego Przedsiębiorcy (AEO) jako przykład ułatwień dla polskich przedsiębiorców

Institucja upoważnionego przedsiębiorcy (AEO) została wprowadzona do porządku prawnego Unii Europejskiej rozporządzeniem (WE) nr 648/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. UE L117

z 4.05.2005, s. 13), z tym że jej zastosowanie uzależnione było od opracowania i przyjęcia przepisów wykonawczych. Stało się to możliwe z dniem 1 stycznia 2008 r., kiedy to weszły w życie przepisy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1875/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r. (Rozporządzenie Wykonawcze).

Rozporządzenie Wykonawcze reguluje procedurę przyznawania statusu AEO oraz określa wymogi i kryteria, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie tego statusu, wskazuje na korzyści wynikające z posiadania świadectwa AEO oraz obowiązki przedsiębiorcy i organów celnych.

Upoważniony Przedsiębiorca to przedsiębiorca, który jest uznany za wiarygodnego i solidnego w kontekście dokonywanych operacji celnych i w związku z tym przysługuje mu prawo do uzyskania korzyści w postaci wielu uproszczeń przewidzianych przepisami prawa celnego oraz/lub ułatwień odnoszących się do kontroli celnej dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony. Dowodem uzyskania statusu Upoważnionego Przedsiębiorcy jest wydanie przez organ celny świadectwa Upoważnionego Przedsiębiorcy, tzw. świadectwa AEO. Przepisy wprowadziły trzy rodzaje świadectw⁵:

- świadectwo AEO – uproszczenia celne (status AEOC),
- świadectwo AEO – bezpieczeństwo i ochrona (status AEOS),
- świadectwo AEO – uproszczenia celne/bezpieczeństwo i ochrona (status AEOF).

Status AEO może zostać udzielony każdemu przedsiębiorcy posiadającemu siedzibę na obszarze celnym Wspólnoty (wyjątki określają przepisy Rozporządzenia Wykonawczego), spełniającemu warunki i kryteria, o których mowa w art. 5a ust. 2 Wspólnotowego Kodeksu Celnego. Są to:

- odpowiednie przestrzeganie wymogów celnych,
- odpowiedni system zarządzania ewidencjami handlowymi i, gdzie zachodzi taka potrzeba, ewidencjami transportowymi, który umożliwi właściwą kontrolę celną,
- udokumentowana wypłacalność, którą przedsiębiorca może udowodnić w odniesieniu do ostatnich trzech lat prowadzonej działalności gospodarczej,
- gdzie ma zastosowanie, odpowiednie standardy bezpieczeństwa i ochrony.

Powyższe warunki i kryteria, badane przez organy celne w toku procedury o wydanie świadectwa AEO, zostały szczegółowo opisane w art. 14h – art. 14k Rozporządzenia Wykonawczego.

Zgodnie z przepisami przywołanego Rozporządzenia Wykonawczego od dnia 1 stycznia 2009 r. podmiot występujący o przyznanie statusu AEO powinien skierować wnioski do właściwego miejscowo dyrektora izby celnej.

Upoważnieni Przedsiębiorcy w związku z bardzo szczegółowym audytem, któremu podlegają przed uzyskaniem świadectwa AEO, oraz w zamian za przejęcie części odpowiedzialności za bezpieczeństwo zewnętrznych granic Unii Europejskiej korzystają z określonych przywilejów w zakresie ich obsługi przez organy celne.

---

⁵ Art. 14a rozporządzenia Komisji (WE) nr 1875/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r. zmieniającego rozporządzenie EWG nr 2454/93 ustanawiające przepisy w celu wykonania Wspólnotowego Kodeksu Celnego.

Podstawową zasadą jest, iż ułatwienia i uproszczenia przysługują bezpośrednio Upoważnionemu Przedsiębiorcy, a nie jego klientom. Status Upoważnionego Przedsiębiorcy nie może być wykorzystywany przez inne osoby lub w celu uzyskania ułatwień dla innych osób. Zgodnie z art. 14b ust. 5 RWKC korzyści określone w rozporządzeniu przysługują przedsiębiorcy podającemu niezbędne numery świadectwa AEO. Jednocześnie należy zauważyć, iż im więcej ogniw w międzynarodowym łańcuchu dostaw posiada status AEO, tym bardziej oczywiste jest realizowanie korzyści przysługujących ze względu na status AEO.

Pewne ułatwienia i uprawnienia związane z posiadaniem statusu AEO przewidują przepisy rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2454/93 ustanawiające przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. L 253 z 11.10.1993, s. 1, z późn. zm.). Obejmują one:

- Mniejszą liczbę kontroli dokumentów i kontroli fizycznych, lecz organy celne mogą postanowić inaczej w celu uwzględnienia szczególnego zagrożenia lub wymogów kontroli ustanowionych w innych przepisach wspólnotowych (art. 14b ust. 4 RWKC);
  - Priorytetowe traktowanie przesyłki w przypadku wytypowania do kontroli – przeprowadzenie kontroli poza kolejnością;
  - Wybór miejsca przeprowadzenia kontroli – na wniosek Upoważnionego Przedsiębiorcy po uzgodnieniu z organem celnym kontrole te mogą być przeprowadzone w miejscu innym niż dany urząd celny;
  - Możliwość składania mniejszej ilości danych na potrzeby przywózowej/wywózowej deklaracji skróconej;
  - Uprzednie powiadomienie o wytypowaniu przesyłki do kontroli, jeżeli osobą składającą tę deklarację jest Upoważniony Przedsiębiorca i gdy nie zagraża ono możliwości przeprowadzenia kontroli (art. 14b ust. 2 RWKC);
  - Szybszy i łatwiejszy dostęp do uproszczeń określonych w art. 14b ust. 1 RWKC.
- Wachlarz przyznanych ułatwień jest różny i zależy od rodzaju świadectwa AEO, które posiada przedsiębiorca (tab. 1).

Dodatkowo polska administracja celna podjęła działania zmierzające do wprowadzenia pewnych ułatwień organizacyjno-technicznych w celu wyeliminowania uciążliwości związanych z obsługą celną, które będą realizowane w miarę możliwości poszczególnych jednostek Służby Celnej. Dodatkowe korzyści obejmują⁶:

- Priorytetową obsługę zgłoszeń celnych, jeżeli status AEO będzie posiadał zgłaszający i jego przedstawiciel (jeżeli występuje);
- Priorytetową obsługę wszelkich wniosków;
- Specjalne miejsca obsługi dla AEO, tam gdzie pozwala na to infrastruktura w oddziałach, urzędach i izbach celnych. Organy celne zapewniają jednolite oznaczenie tych miejsc z wykorzystaniem logo AEO;
- Odrębne pasy ruchu;

---

⁶ J. Rymarczyk (red.), wyd. cyt., s. 273.

Tabela 1. Korzyści wynikające z posiadania statusu AEO

Korzyści	AEOC	AEOS	AEOF
Mniejsza liczba kontroli fizycznych i kontroli dokumentów	X	X	X
Łatwiejszy dostęp do uproszczeń celnych	X		X
Uprzednie powiadomienie		X	X
Mniejsza ilość danych na potrzeby przywozowych i wywozowych deklaracji skróconych		X	X
Priorytetowe traktowanie przesyłki w przypadku wytypowania do kontroli	X	X	X
Wybór miejsca przeprowadzenia kontroli	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Upoważnieni Przedsiębiorcy – wytyczne, TAXBUD/B2?047/2011 – REV.3*, Komisja Europejska – Dyrekcja Generalna ds. Podatków i Unii Celnej, Bruksela, 17.04.2012, s. 16–21.

- Newslettery wysyłane do AEO, które zawierają np. informacje o zmianie przepisów, instrukcje, wyjaśnienia itp. Zakres i częstotliwość przesyłanych informacji zostanie uzgodniona na poziomie izby celnej;
- Brak konieczności składania zabezpieczenia; organy celne nie będą żądać złożenia zabezpieczenia, gdy przepisy prawa celnego przewidują jego złożenie fakultatywne, tj. w przypadku gospodarczych procedur celnych czy procedury dopuszczenia do swobodnego obrotu z zastosowaniem obniżonej stawki celnej ze względu na końcowe przeznaczenie (end-use) (art. 82 ust. 2, art. 88 i art. 104 Wspólnotowego Kodeksu Celnego).

Jednocześnie dyrektorzy izb celnych, w zależności od możliwości organizacyjno-technicznych i kadrowych, mogą wprowadzać dodatkowe ułatwienia i uproszczenia w zakresie obsługi przedsiębiorców posiadających status AEO.

Program AEO jest programem otwartym dla wszystkich przedsiębiorców, bez względu na wielkość przedsiębiorstwa. Należy podkreślić, iż posiadanie świadectwa AEO nie jest obowiązkiem, tylko prawem przedsiębiorcy. Decyzja o przystąpieniu do Programu AEO jest kwestią wyboru samego przedsiębiorcy. Nadrzędną zasadą jest, że status AEO przyznany w jednym państwie Unii ważny jest w pozostałych państwach członkowskich, tak więc posiadacz czerpie korzyści na całym obszarze europejskiej unii celnej. Okres ważności świadectwa AEO jest nieograniczony. Jednak organ celny, który wydał świadectwo, przeprowadza ponowną ocenę warunków i kryteriów w przypadku:

- znaczących zmian w odpowiednim prawodawstwie wspólnotowym,
- uzasadnionych wskazań, że upoważniony przedsiębiorca nie spełnia już odpowiednich warunków i kryteriów.

Natomiast jeżeli świadectwo AEO wydano wnioskodawcy, którego przedsiębiorstwo istnieje krócej niż trzy lata, to w ciągu pierwszego roku po wydaniu organ celny prowadzi ścisły monitoring jego działalności.

Należy również dodać, iż przepisy pozwalają Unii Europejskiej na zawieranie porozumień o wzajemnym uznawaniu statusu AEO z krajami trzecimi. Dotychczas Unia Europejska podpisała porozumienia o wzajemnym uznawaniu statusu AEO ze Szwajcarią, Norwegią, Japonią i Stanami Zjednoczonymi. Natomiast w dniu 26.02.2014 została podjęta Decyzja Rady w sprawie stanowiska, jakie ma być przyjęte w imieniu Komisji Europejskiej w ramach Wspólnego Komitetu Współpracy Celnej UE–Chiny, dotyczącego wzajemnego uznawania programu upoważnionych przedsiębiorców w Unii Europejskiej i programu „Measures on Classified Management of Enterprises” w Chińskiej Republice Ludowej⁷.

Wzajemne uznawanie programów partnerstwa handlowego przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa całego łańcucha dostaw, a także do ułatwienia wymiany handlowej. Konsoliduje ono na poziomie międzynarodowym podejście przyjęte w ramach Struktury Norm Światowej Organizacji Celnej (WCO) mających zabezpieczyć i ułatwić handel. Jest ono również odpowiedzią na dążenie środowisk przedsiębiorców do uproszczenia wymagań i ujednoczenia celnych procedur bezpieczeństwa.

Na dzień 27.02.2013 r. w UE funkcjonowało 11 165 Upoważnionych Przedsiębiorców⁸: 51,3% stanowili przedsiębiorcy posiadający świadectwo AEOF; 45,7% świadectwo AEOC, a 3% świadectwo AEOS. Niekwestionowanym liderem byli niemieccy przedsiębiorcy, którzy posiadali 46,2% wszystkich świadectw wydanych w Unii Europejskiej. Na kolejnych miejscach uplasowały się: Holandia – 11,7% świadectw wydanych w Unii Europejskiej oraz Francja – 7,2% dotychczas wydanych świadectw AEO. Polska zajmowała piąte miejsce, z wynikiem 593 świadectwa, tj. 5,3% wydanych do końca lutego 2013 r. świadectw. Podobnie jak w Niemczech, najwięcej Upoważnionych Przedsiębiorców posiada świadectwo AEOC – 62,6% wydanych w Polsce świadectw. Ostatnie analizy ilościowe dotyczące przedsiębiorców posiadających świadectwa AEO w Polsce wskazują, iż w dniu 28.02.2014 r. taki status posiadały 664 podmioty gospodarcze⁹.

W czerwcu 2013 r. Szef Służby Celnej oraz przedstawiciele PricewaterhouseCoopers (PwC) podpisali porozumienie o wzajemnej współpracy, w ramach którego wśród przedsiębiorców w Polsce zostaną przeprowadzone wspólne badania mające na celu poszukiwanie nowych obszarów możliwych ułatwień dla biznesu¹⁰.

Celem badania jest identyfikacja istniejących w polskim prawie celnym oraz podatkowym (VAT, akcyza, przepisy proceduralne) barier biurokratycznych, których

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2014:0106:FIN:PL:PDF>

⁸ http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/eos/aeo_consultation.jsp

⁹ http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/eos/aeo_consultation.jsp?Lang=en&holderName=&aeoCountry=PL&certificatesTypes=AEOC&certificatesTypes=AEOF&certificatesTypes=AEOS&Expand=true&offset=1&range=25

¹⁰ *Ułatwienia dla przedsiębiorców AEO w zakresie cel i podatków – wspólne badania Służby Celnej i PwC*, „Wiadomości Celne” 2013, nr 6/7, s. 10.

wyeliminowanie może przyczynić się do ułatwienia i uproszczenia realizacji obowiązków przedsiębiorców w zakresie transakcji importowych i eksportowych.

Badaniem objęta jest również praktyka organów celnych i podatkowych, która niejednokrotnie – niezależnie od istniejących regulacji prawnych – sama stanowi obszar wielu utrudnień i barier dla polskich przedsiębiorców zamierzających rozwinąć swoją aktywność biznesową w Polsce.

Zidentyfikowane w ramach badania obszary i zagadnienia, przedstawione przez PwC do szczegółowej analizy Służbie Celnej i Ministerstwu Finansów, oraz możliwe do wprowadzenia ułatwienia w realizacji operacji importowych i/lub eksportowych będą – w pierwszej kolejności – zaadresowane do posiadaczy świadectwa Upoważnionego Przedsiębiorcy lub przedsiębiorców mających pozwolenia na stosowanie celnych procedur uproszczonych.

Zakłada się, że status AEO – który wysuwa się na plan pierwszy w prowadzonych badaniach – może mieć przełożenie, w zakresie potencjalnych korzyści z jego posiadania, nie tylko na obszar formalności celnych, ale również na inne dziedziny, a szczególnie podatek VAT i akcyzę lub zagadnienia proceduralne.

Oznacza to, że postulaty Upoważnionych Przedsiębiorców AEO, którzy posiadają już ten status i którzy czują pewien niedosyt wynikający z ograniczonego zakresu dotychczas uzyskanych korzyści, mogą dotyczyć rozszerzenia przywilejów wynikających z tego statusu również na inne dziedziny niż cło – a szczególnie VAT, akcyzę i inne regulacje prawne.

4. Podsumowanie

Celem programów partnerstwa handlowego, takich jak program AEO, jest zapewnienie ułatwień wiarygodnym przedsiębiorstwom, które działają zgodnie z wymogami celnymi i zapewniają bezpieczeństwo swojej części międzynarodowego łańcucha dostaw.

Nadanie przedsiębiorcy certyfikatu AEO jest potwierdzeniem przez administrację celną Unii Europejskiej, że procedury obowiązujące w przedsiębiorstwie, jak również standardy bezpieczeństwa w zakresie importu i ochrony towarów, ochrony danych finansowych są na najwyższym światowym poziomie.

Zdobywając prestiżowe certyfikaty, firmy świadomie budują swój wizerunek, wiedząc, że takie działanie daje im w dalszej perspektywie przewagę konkurencyjną. To także krok w kierunku wyróżniania się firmy w otoczeniu rynkowym oraz w świadomości klientów.

We współczesnym świecie biznesu trudno o profesjonalne postrzeganie firmy bez podejmowania przez nią działań zwiększających jej konkurencyjność, co z kolei ma przekładać się na sprzedaż oferowanych usług, czyli zysk firmy. Nie bez znaczenia jest też fakt, że AEO i procedura uproszczona budują partnerskie relacje biznes

– administracja celna. Dzięki takim działaniom Służba Celna wypełnia swoją misję służebnej roli wobec budżetu krajowego i unijnego oraz społeczeństwa i przedsiębiorców.

Literatura

- Dziennik Urzędowy WE nr L302 z 19 października 1992 r.
- Rymarczyk J. (red.), *Handel zagraniczny. Organizacja i technika*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, wyd. V zmienione, Warszawa 2012.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1875/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r. zmieniające rozporządzenie EWG nr 2454/93 ustanawiające przepisy w celu wykonania Wspólnotowego Kodeksu Celnego.
- Strategia działania Polskiej Administracji Celnej* (zmodyfikowany dokument Strategii działania do roku 2002), projekt 5.0 z dnia 18.04.2002, Zespół ds. modyfikacji Strategii, Służba Celna, Warszawa, kwiecień 2002.
- Ułatwienia dla przedsiębiorców AEO w zakresie cel i podatków – wspólne badania Służby Celnej i PwC*, „Wiadomości Celne” 2013, nr 6/7.
- Upoważnieni Przedsiębiorcy – wytyczne, TAXBUD/B2?047/2011 – REV.3*, Komisja Europejska – Dyrekcja Generalna ds. Podatków i Unii Celnej, Bruksela, 17.04.2012.
- http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/eos/aeo_consultation.jsp?Lang=en&holderName=&aeo-Country=PL&certificatesTypes=AEOC&certificatesTypes=AEOF&certificatesTypes=AEOC&Expand=true&offset=1&range=25
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2014:0106:FIN:PL:PDF>

CHANGES IN THE LEGAL ENVIRONMENT OF BUSINESS IN POLAND FOLLOWING THE EU ACCESSION – A CASE STUDY OF NEW CUSTOMS AND TRADE FACILITATIONS RESULTING FROM THE COMMUNITY CUSTOMS CODE

Summary: The adoption of the Community customs system in Poland had a great impact on business operation of companies, particularly those operating on international markets. On May 1, 2004, Poland became a member of the EU customs system and of the EU Customs Union. The accession resulted in a number of changes in legal and economic environment of business in Poland. With the adoption of the EU customs system, Polish companies received a number of new rights, but also new obligations. It has to be noted, however, that the business effects of the new legal provisions in the sphere of customs operations in Poland are largely positive. Companies benefit from simplified procedures and facilitations brought about by the liberalization of trade, such as those associated with the status of an Authorised Economic Operator (AEO).

Keywords: custom law, enterprise, Authorised Economic Operator (AEO).